

Oud-directeur Van Dijk: 'Geweldige mensen'

■ „Ik had de bedoeling om iets te maken van NoordNed. Ik wilde er samen met de werknemers de schouders onder zetten en goede orders binnen te slepen. De werknemers waren geweldige mensen. Wat die voor elkaar over hadden was enorm. Ik hoop ook dat duidelijk is dat ik ook alles voor hen over had. Ik ben zelf met valse informatie het bedrijf binnengelokt. Er werd tegen mij gezegd door mijn voorganger dat NoordNed winst maakte en dat dat ook in het komende jaar zou gebeuren. Niets was echter minder waar. Die winst was niet gemaakt en bij de overname is bovendien een behoorlijke fraude aan het licht gekomen. Die zakkenvullende schurken konden wat mij betreft aan de kant worden gezet. Er volgde een rechtzaak. Dat was een minder plezierige ervaring. Ik kan me er nog steeds pissig over maken. Ik had zelf het idee dat ik wel iets van NoordNed had kunnen maken. Er was namelijk een grote order waar ik al een tijdje mee bezig was. Dat had veel geld kunnen opleveren. Ik denk dat meer mensen hun werk hadden kunnen houden als alles in goede banen was geleid“.

NVV-bestuurder De Hoog: 'Bewondering voor vakmanschap'

■ „Op het moment dat er geruchten gingen dat NoordNed moest sluiten, wilden we als vakbond actie voeren. De Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij wilde honderd van de tweehonderdvijftig banen schrappen. Er was nauwgezet overleg over een actie en niemand mocht er iets over weten. Dat was een hele spannende tijd. We wisten niet wat er tijdens de bezetting, die we hadden georganiseerd in 1976, zou gebeuren. Ook wisten we niet of het succes zou hebben. Het heeft ons in conflict gebracht met de NOM. Het was echt een grandioze tijd. Ik had wel meer bedrijven onder mijn hoede, maar ik vond de NoordNed altijd een heel fijn bedrijf. Ik heb grote bewondering voor de strijdvaardigheid van de werknemers en ook voor hun vakmanschap. Ik heb nog tijden bijgehouden wat er met de fabriek gebeurde“.

Oud-werknemer Schwertman: 'Verschrikkelijk die sluiting'

■ „Ik ben in de tijd dat de geruchten gingen over de sluiting van NoordNed in de jaren zeventig eens naar Gorkum geweest voor een vergadering. We moesten immers knokken voor ons bedrijf. Ik kan me nog herinneren dat ik op de tafel ben gaan staan op het moment dat directeur Heynemans zei dat er ontslagen zouden vallen. Hij had ons eerder beloofd dat dat niet zou gebeuren. Ik was zo kwaad dat iemand anders me van de tafel moest halen. Ik vind het verschrikkelijk dat het bedrijf deze week dicht gaat. Het heeft een geweldige historie en betekenis voor deze regio. Maar het is het ergst voor die jongens die er nu werken. Wat voor uitzichten hebben zij nu nog? Ik heb er zelf altijd met plezier gewerkt. Het was geweldig. Toen ik er laatst terug was bij de opnamen van Lenin's Erf was het een geweldig weerzien“.

NoordNed door de jaren heen

Roemruchte NoordNed sluit de deuren voorgoed

'We waren één grote familie'

Met slechts het op slot draaien van de voordeur is er vandaag een einde gekomen aan de roemruchte geschiedenis van de Noord-Nederlandse Machinefabriek in Winschoten. Wat er volgens de werknemers al jaren aan zat te komen, geschiedde vandaag met die enkele handeling. Geen feestje, geen kerstgratificatie, geen baan. Het is definitief passé met de machinefabriek aan de Sint Vitusstraat. Voor de vijftien overgebleven werknemers is dit gegeven een regelrechte ramp. Zij legden jarenlang hun ziel en zaligheid in het bedrijf dat eerst NoordNed heette en later verder ging onder de naam Nederhorst Staal BV en Bentec Nederland.

▲ Oud-werknemers Wim Heij (rechts) en Renke Schipper (links) halen in de fabriekshal herinneringen op uit die goede oude tijd.

Foto: Dennis Beek

■ „We waren één grote familie“. Met deze woorden omschreef een aantal werknemers de sfeer in de fabriekshal kort maar krachtig. Het afscheid van de hal, maar nog meer van elkaar, doet hen pijn. Heel veel pijn. Vanavond nemen alle vijftien overgebleven werknemers dan ook met een zeer hart afscheid van het bedrijf dat hen jaren meer dan lief is geweest.

Door **Diana Bosch**

„Een sfeer als deze vind je nergens terug. Het allerergste is nog wel dat het niet zo had hoeven lopen“, zegt een van de overgebleven werknemers met een wrang gezicht. „Er was genoeg werk en wij hadden de vakmanschap om dit uit te voeren. NoordNed was bij iedereen bekend. Er lag een stuk vertrouwen bij zowel vaste als vreemde klanten. Het is alsof er al die jaren een soort vertrouwensband heeft bestaan. Wij hadden hier wel door kunnen gaan, maar die Duitsers hebben het voor ons verpest“.

De Bentec-werknemers zijn op z'n zachtst gezegd boos op het Duitse management. „Het is een zootje. Heel veel mensen waarmee wij op dit moment van doen hebben, zijn ontslagen. Wij hebben sterke vermoedens dat het hen alleen om de licenties was te doen“. Deze zinsneede was blijkbaar tot in Bad Bentheim te horen, want vlak daarna gaat de telefoon.

De Duitse Bentec'er, die de laatste dagen vaker op het terrein van de NoordNed is geweest, vraagt met klem wanneer hij de licenties kan ophalen. „Die krijgen jullie nooit en te nimmer“, antwoordt manager Peter Raaff. Zijn woede brengt iedereen tot zwijgen. „Jullie hebben ze helemaal niet gekocht, dat is onzin. Dat ben ik helemaal niet...“

21 juni 1904: De Noord-Nederlandse Machinefabriek NV ontstaat na overname van het Winschoter bedrijf Constructie.

Mei 1940: Tijdens de Tweede Wereldoorlog ondervond NoordNed een materiaalschaarste. Het bedrijf beleefde desondanks geen slechte oorlogsjaren en ook daarna gaat het vrij goed met het bedrijf.

Juni 1954: Bij de viering van het 50-jarige bestaan van NoordNed kent het bedrijf een goede omzet en naamsbekendheid. Er werken ongeveer 270 personen.

3 mei 1958: NoordNed hangt de vlag uit omdat de 250ste dienstgeleiderwagon voor de Nederlandse Spoorwegen werd overgedragen. In totaal werden er 280 wagons afgeleverd.

8 februari 1973: De handelsnaam van de Noord-Nederlandse Machinefabriek wordt gewijzigd in Nederhorst Staal Winschoten BV, Machinefabriek en Apparatenbouw. Negen dagen later verandert de naam opnieuw en gaat de NoordNed verder onder Nederhorst Staal BV

13 tot en met 16 december 1976: Tweehonderdvijftig werknemers bezetten het fabriekspand omdat honderd van hen hun baan dreigden te verliezen. Het werk ging tijdens de bezetting gewoon door.

Begin 1977: Honderdtwintig van de 250 werknemers worden ontslagen.

1985: 28 van de 130 overgebleven werknemers komen op straat te staan omdat de constructieafdeling van NoordNed moet sluiten. Het ministerie van economische zaken redt de machinefabriek van de ondergang door er twee miljoen gulden in te pompen.

Mei 1992: Het Friese bedrijf Transferia Technologisch neemt NoordNed over. Met deze overname dacht het bedrijf betere resultaten te behalen.

November 1994: Een derde van de 67 overgebleven personeelsleden krijgt ontslag.

Juli 1997: Het Duitse bedrijf Bentec neemt de Noord-Nederlandse Machinefabriek over. Het bedrijf gaat verder onder de naam Bentec Nederland. Dertig mensen behouden hun baan. Daarnaast blijven ongeveer tien personen werkzaam op de afdeling pneumatiek.

November 1998: Bentec blaast de geplande verhuizing naar Coevorden op het allerlaatste moment af.

31 december 1998: De roemruchte geschiedenis van NoordNed krijgt een triest einde als Bentec Nederland haar deuren voorgoed sluit. De laatste twintig werknemers van de Noord-Nederlandse Machinefabriek staan op straat.

opnieuw. „Die krijgen jullie nooit en de timmer”, antwoordt manager Peter Raaff. Zijn woede brengt iedereen tot zwijgen. „Jullie hebben ze helemaal niet gekocht, dat is onzin. Dat kan helemaal niet! Die licenties blijven hier. Ze liggen in de kluis en daar blijven ze ook!” Daarna wordt de verbinding verbroken.

Slapeloze nachten

Voor de overgebleven drie werknemers is er de laatste dagen nog een opdracht van de NAM. „De rest is vorige week naar huis gestuurd”, aldus Raaff. „Er was geen werk meer voor hen”. Evenals Raaff hebben zij slapeloze nachten van de sluiting. Raaff: „Je bent er constant mee bezig. Ik denk haast aan niets anders”.

Een aangeschoven werknemer zegt dat hij iedere dag weer een brok in de keel krijgt als hij de poort uitfietst. „Dan denk ik: weer een dag voorbij. Nog maar eentje te gaan”. Om hun gevoel uit te drukken, hingen de werknemers de vlaggen bij de poort halfstok. „Het zijn vlaggen van Bentec. We zijn nog op zoek geweest naar die van NoordNed, maar die konden we helaas niet vinden”, aldus Raaff.

Volgens de werknemer die nog aan een op-

dracht voor de NAM werkt, komen de naar huis gestuurde mensen ondanks alles nog naar de kantine. „We maken dan even een praatje en drinken wat koffie. Daarvoor hebben we alle tijd”. Het zijn niet alleen de werknemers die vanaf morgen op straat staan die nog naar Bentec komen. Andere oud-werknemers komen nog regelmatig langs. Ook zij spreken van een geweldige sfeer onder de werknemers. „Ik kom nog dikwijls mensen tegen waarmee ik ooit heb gewerkt”, vertelt oud-werknemer Henk Timmer. „Soms kom je ze tegen op straat en dan beginnen ze meteen over de fabriek”.

Wim Heij (57) uit Winschoten is zo iemand die graag over 'die goede oude tijd' spreekt. Heij, jarenlang werkzaam op de afdeling werkvoorbereiding, legde een omvangrijk archief aan over de roemruchte geschiedenis van NoordNed. In de tijd dat het bedrijf door haar werknemers werd bezet om ontslagen te voorkomen, drukte hij geheime documenten ach-

terover. „Ik wilde dat graag hebben. Om te bewaren”, aldus de oud-werknemer. Over de historie van het bedrijf weet hij alles te vertellen. „Ik ben er van overtuigd dat de werknemers verschrikkelijk veel kwaliteiten hadden. Maar zij hadden helaas geen invloed op de bedrijfsvoering. Door de slechte organisatie is het uiteindelijk fout gegaan”.

Getrouwd

Volgens Heij gingen vele collega's in de jaren zestig en zeventig fluitend naar hun werk. „De meesten waren getrouwd met NoordNed. Ik zelf baalde er bijvoorbeeld van als ik 's avond om negen uur naar huis ging. Zelfs nadat ik had overgewerkt. De dag kon niet lang genoeg duren. Dat kwam gewoon doordat de onderlinge sfeer perfect was”.

De Noord-Nederlandse Machinefabriek beleefde een toptijd in de jaren zestig. Ongeveer vierhonderd mensen verdienden hun brood in

de fabriek. Maar deze bloeitijd kon niet in stand worden gehouden. De ene na de andere sanering diende zich aan. De grootste vond plaats in 1977 nadat 250 werknemers net een jaar er voor het pand bezetten. 130 van hen moesten uiteindelijk het veld ruimen. De machinefabriek kreeg in de jaren er na nog meer ontslaggronden te verwerken. Bovendien kreeg zij om de haverklap een nieuwe directeur. Ook dat maakte de noodlijdende situatie er volgens insiders niet beter op.

De laatste directeur van NoordNed, Dick van Dijk, had echter nog grote plannen met de machinefabriek. „Toen ik ervoor koos om naar NoordNed te komen, werd ik het meest aange trokken door de geweldige mensen. Groningers bevallen me wel. Ik wilde een nieuwe uitdaging aangaan en met vijftig tot zestig werknemers een groot eeuweest vieren. Ik had de plannen al klaar en wilde een boek schrijven met oude foto's erbij. Het had zo mooi kunnen zijn”.

Volgens een Bentec-werknemer heeft het fallende management het bedrijf de nekslag gegeven. Sommigen knikken instemmend, anderen wijten het aan de magere investeringen die zijn gedaan. „Maar ondanks alle ellende hebben we elkaar altijd op de been gehouden. Ik ben er van overtuigd dat iedereen terug zou komen als het spul morgen weer zou gaan draaien. Dat hebben ze er wel voor over. Voor elkaar”.

▲ Bentec-werknemers hebben de vlag halfstok gehangen om hun gevoel over de sluiting van het bedrijf duidelijk te maken. Oud-werknemers als Renke Schipper, Wim Heij, Jan Geertsema, Harm Bos en Dirk Kluiters denken er hetzelfde over en halen de vlag nog verder naar beneden.

Foto: Dennis Beek

▲ Slechts drie werknemers konden de afgelopen dagen nog werken aan de opdracht voor de NAM. Ook zij leggen het bijltje er hier gedwongen bij neer. Het werken bij NoordNed is voorbij.

Foto: Dennis Beek

Foto: ArchiefDGP